

Педагогічний ретродосвід

ДО ЮВІЛЕЮ НПУ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

Становлення педагогіки в навчальному процесі університету України ХІХ ст. Роль особистості. С.С. Гогоцький (1813–1889)

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології вищої школи Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

У листопаді 2014 року Національному педагогічному університету імені М.П. Драгоманова виповнюється 180. З історією становлення педагогічного інституту, педагогічних курсів, кафедри педагогіки в структурі Університету Св. Володимира, створенням і викладанням перших педагогічних навчальних дисциплін пов'язують діяльність доктора філософії і стародавньої філології, ординарного професора Сильвестра Сильвестровича Гогоцького (1813–1889). Особистість С.С. Гогоцького порізно оцінювалася його сучасниками: з критикою – російськими філософами-матеріалістами (М.А. Антонович, Д.І. Писарев), колишніми студентами (Д.І. Багалій, В.І. Щербина) і водночас захопленням – колегами (В.М. Карпов, О.В. Романович-Славатинський, М. Флоринський). Аналіз наукових джерел дає змогу констатувати також факт різновекторного сприйняття особистості С.С. Гогоцького в окремі історичні періоди, зумовленого як відповідними суспільно-політичними умовами, так і суб'єктивністю дослідників. Наприклад, у мемуаристиці ХІХ ст. творчість педагога підлягала і гострій критиці (В.Г. Авсеєнко, В.І. Щербина), і була об'єктом конструктивного аналізу та схвалення (М.Ф. Владимирський-Буданов, В.М. Карпов, М.Н. Макаров, П.Д. Юркевич). У дослідженні радянського періоду постать С.С. Гогоцького як науковця і викладача або ігнорувалася (М.У. Бєлий), або до неї було упереджене ставлення (О.З. Жмудський). У працях

пострадянського періоду розкриваються світоглядні позиції і високо поцінюється філософська спадщина С.С. Гогоцького (В.С. Горський, Д. Чижевський, І.Д. Фіцик), його доробок як історика філософії, наголошується на значенні як викладача дисциплін філософського спрямування (А.І. Абрамов, В.І. Огородник, М.Ю. Русин, М.Л. Ткачук, І.Д. Фіцик, Г.Г. Шпета ін.), відзначається органічна єдність філософських і педагогічних знань у змісті авторських праць (С.Л. Кузьміна, Н.Г. Мозгова).

С.С. Гогоцький походив зі старовинного високоосвіченого роду подільського духовенства. Сім'яне виховання здійснювалося на православних традиціях, вивчалася Біблія, велика увага приділялася розвитку природних здібностей дітей. Простежується вагомий вплив особистості батька-протоієрея на формування і становлення світоглядних позицій майбутнього вченого. Саме завдячуючи батькові Сильвестр отримав ґрунтовну початкову освіту [20, с. 171]. За його сприяння розвивалися творчі якості сина – той навчався грати на скрипці й малювати. Помічаючи неабиякі розумові здібності хлопця, батько часто наставляв його у виголошуванні вітальних промов і віршів, що поступово «...привчало до публічних виступів» [23, с. 656].

У 1821 р. С.С. Гогоцький вступив одразу до другого класу Кам'янець-Подільського духовного училища. З 1827 р. продовжив навчання в Подільській духовній семінарії, де також виявив неабиякі здібності. Здобуваючи протягом 1832–1837 років вищу освіту в Київській духовній академії (КДА), він слухав лекції професорів В.П. Авсєнєва, В.М. Карпова, О.М. Новицького, І.М. Скворцова [24, с. 221]. Авторитет академічних наставників був одним із найвагоміших чинників впливу на формування наукового світобачення педагога.

З 1837 р., після закінчення духовної академії, захисту магістерської дисертації на тему «Критичний

огляд вчення римської церкви про видимого главу церкви» і здобуття наукового ступеня магістра богослов'я, С.С. Гогоцький розпочав в альма-матер педагогічну кар'єру викладачем польської (1837–1839), німецької (до 1844 р.) мов та філософських дисциплін. У 1842 р. за власним бажанням відмовився від духовного звання, ставши надворним радником, а 1843 р. рішенням Урядового Сенату був затверджений колезьким асесором [26, арк. 78].

Незважаючи на те, що професійна кар'єра С.С. Гогоцького позитивно складалася в стінах КДА, він з 1845 р. (не полишаючи до 1851 р. викладання в духовній академії) починає працювати в Університеті Св. Володимира кандидатом 1-го відділення філософського факультету, успішно склавши додаткові іспити зі слов'янських нарід, політекономії, статистики. Після захисту в 1847 р. магістерської дисертації «Критичний погляд на філософію Канта» С.С. Гогоцький читає лекційні курси «Історія нової філософії» та «Моральна філософія». 12 лютого 1848 р. був офіційно затверджений доцентом університету, а вже наприкінці березня того самого року йому присвоєно звання екстраординарного професора. 1849 р. він призначений статським радником [27, арк. 5], а в 1850 – ординарним професором філософії. У жовтні 1850 р. С.С. Гогоцький захистив дисертацію «Філософія Гегеля, її переваги та недоліки» на здобуття наукового ступеня доктор філософії та стародавньої філології.

У квітні 1851 р. С.С. Гогоцький отримав пропозицію ректора Університету Св. Володимира очолити новостворену кафедру педагогіки. В рішенні історико-філологічного факультету зазначалося: «... ординарний професор Київської Духовної Академії Гогоцький, за родом своїх наукових занять і завдяки відмінним знанням із предметів, необхідних для успішного викладу цієї науки, вважається повністю здібним для заміщення зазначеної кафедри» [28, арк. 4–5]. З цього часу він, поряд із філософськими дисциплінами, розпочав викладання психолого-педагогічних курсів. На історико-філологічному, фізико-математичному і юридичному факультетах Університету Св. Володимира (з невеликими перервами) читав лекції з дидактики і прикладної педагогіки, науки виховної освіти, вів курс логіки, історії філософії, а також викладав психологію студентам історико-філологічного факультету [14; 15].

9 червня 1854 р. на урочистих зборах Університету Св. Володимира С.С. Гогоцький виголосив першу промову педагогічного змісту «Про історичний розвиток виховання у найвагомійших народів стародавнього світу». Фундаментальна праця цього періоду «Вступ до педагогіки» (1854) просякнута релігійними світоглядними установками автора, який процес виховання вважав успішним лише на засадах християнського віровчення [6, с. 86]. Педагогіку, або «науку про виховання молоді», він поділив на теоретичну («чисту») та практичну («прикладну») [1, с. 1]. 1856–1857 роки позначилися виходом у світ нової

праці С.С. Гогоцького «Про розвиток пізнавальних здібностей у педагогічному відношенні» [2, с. 317].

Від 1857 р. почалася робота вченого над створенням «Філософського лексикону» – найвагомійшої праці його життя. Її актуальність визначена самим автором у передмові до першого тому енциклопедії: «Оскільки іноземна філософська література вимагає тривалої спеціальної підготовки та доступна не багатьом, наша ж вітчизняна – надзвичайно бідна філософськими творами та майже нічого не містить для задоволення цієї розумної потреби, то видавець вирішив, у міру своїх сил, ліквідувати такий недолік коротким викладом, у формі лексикону, питань, які належать до філософії та історії філософії, приєднуючи ... питання педагогічні, наскільки вони поєднані з філософією» [3, с. 1]. Уже в першому томі енциклопедії він подає визначення «виховання» як сукупності спеціальних дій наставників, спрямованих на різнобічний розвиток особистості вихованців, формування в них необхідних навичок для самостійного життя в соціумі. С.С. Гогоцький був переконаний у тому, що «... виховання повинно вселяти ... все істинне, добре та праведне не силою примусу, але розвитком його [вихованця] внутрішньої схильності до добра...» [3, с. 553–560]. «Наука виховної освіти» трактувалася ним буквально як сукупність теоретичних і практичних правил, потрібних учителям для виховання дітей. У 1861 р. був опублікований другий том «Філософського лексикону» [7], де містилося трактування таких педагогічних термінів, як «знання», «навчання», «дисципліна», розкривалися характерні особливості гуманістичної педагогічної школи.

1859 року з'явилися ще дві публікації С.С. Гогоцького – «Голос із південно-західної Русі» [4] та «Нотатки київського жителя» [5] з викладом поглядів на необхідність скасування кріпацтва та відповідні освітні зміни. За рік по тому вийшла друком нова праця дослідника «Два слова стосовно прогресу» з поглядами автора на соціально-духовні зміни в суспільстві. Наступна стаття «Сучасність» (1860) розкривала його погляди на необхідність суспільних трансформацій, усвідомлення людством основ християнського віровчення як одного з найважливіших начал розвитку самосвідомості творчої особистості, базису її самовдосконалення [6]. Викладаючи у 1860-х роках педагогіку, науковець наголошував на неможливості злиття цього курсу з філософією, його самостійному статусі. Відстоюючи необхідність фундаментальної підготовки вчителя, він під час перебування на посаді декана історико-філологічного факультету (1862–1863) сприяв відкриттю Тимчасової педагогічної школи (1862).

Від початку 1860-х років С.С. Гогоцький працює над створенням підручника «Історія виховання», який вважав узагальненням певного етапу власної науково-педагогічної діяльності. З метою добору матеріалів вирушив у закордонне відрядження (1861). Як засвідчено в друкованих виданнях XIX ст., протягом трьох місяців С.С. Гогоцький перебував

«... у Берліні, Дрездені, Кракові та Лемберзі. В Берліні, спілкуючись із відомими вченими – професором філософії Ж.Мішле та педагогом А.Дістервегом – звернув увагу на співвідношення філософського і педагогічного знання. Відвідав жіноче Єлисаветинське училище та слухав лекції у Фрідріховській гімназії. У Дрездені п. Гогоцький оглянув гімназію, спостерігав за методами викладання в окружному училищі, відвідав один із жіночих пансіонів, педагогічну семінарію та навчально-виховний заклад для глухонімих дітей. У Кракові звернув увагу на функціонування університету. ... у Лемберзі контактував з галицько-російськими вченими та літераторами, ознайомився з улаштуванням університету, російської духовної семінарії ...» [25, с. 44]. Враження від подорожі педагог виклав у кількох публікаціях: «Галичина, галицькі русини та їх прагнення в релігійному, розумовому та літературному житті. Із записок, що велися за кордоном в 1861 р.» (1863), «З приводу листів Познанського жителя», надрукованих у «Дні» (1863) та ін.

Третій том філософської енциклопедії друкувався протягом двох років (1865–1866). До змісту цієї частини праці увійшло пояснення С.С. Гогоцьким особливостей іонійської, іудейської, китайської філософії, кабалістичного вчення. Особливу увагу приділено тлумаченню поняття «навчання» як частини виховання та сукупності педагогічних засобів. Автор здійснив порівняльний аналіз процесів виховання і навчання, визначив їхні взаємозв'язки, характерні особливості та відмінності. Учений також зосередився на питаннях змісту шкільної освіти [8].

1860-ті роки позначилися активною освітньо-благодійницькою діяльністю дослідника. В цей період (1864–1866) С.С. Гогоцький обіймав посаду віце-головуючого Свято-Володимирського братства при Софійському соборі, яке фінансувало педагогічну школу при Києво-Софійському духовному училищі, займалося видавничою діяльністю, надсилаючи надруковані власним коштом підручники для потреб церковно-парафіяльних шкіл, врегулюванням матеріальної бази бібліотек, читалень, облаштуванням церков тощо. На благодійних засадах читав публічні лекції з педагогіки в Київській духовній семінарії (1864) та Університеті Св. Володимира (1868, 1874). Теми авторських лекцій С.С. Гогоцького (на підтримку голодуючих жителів Самарської губернії та малозабезпечених студентів Університету Св. Володимира) такі: «Вчення про витончене в історичному розвитку», «Про відмінність між вихованням та освітою у стародавні та нові часи» [16, с. 120]. У 1868 р. науковець був обраний членом опікунської Ради з педагогіки в Університеті Св. Володимира. Спільно з колегами (М.Ф. Владимирським-Будановим, А.К. Делленом, П.І. Житецьким, В.Я. Шульгіним) взяв участь в обговоренні благодійного проекту відкриття Колегії ім. П.Г. Галагана (1871), в діяльності опікунської ради Товариства допомоги

малозабезпеченим студентам Університету Св. Володимира (1875).

У 1872–1873 роках вийшов останній, четвертий том «Філософського лексикону» С.С. Гогоцького, в якому наводилося тлумачення психологічних і педагогічних понять: «психологія», «пам'ять», «пізнання», «уявлення», «розум», «чуттєвість», «почуття», «освіта» тощо. Тут же було вміщено обґрунтування історії педагогіки як самостійної науки [9; 10].

В Університеті Св. Володимира С.С. Гогоцький працював загалом понад сорок років (1845–1886). За багаторічну службу був удостоєний громадянського чину 4-го класу – статського радника. На початку 1870-х років його затверджено заслуженим ординарним професором університету. В цей час друком вийшли такі праці вченого: «Про відмінність між виховною освітою в стародавньому та новому світі» (1874), «Філософський словник» (1876), «Критичний огляд твору М.Троїцького «Німецька психологія у поточному столітті»» (1877), «Філософія в XVII і XVIII ст. у порівнянні з філософією XIX ст. та відношенням тієї й іншої до освіти» (1878). У 1877–1878 н.р. педагог виконував обов'язки декана історико-філологічного факультету та читав лекційні курси «Педагогіка», «Історія філософії», «Психологія». Упродовж 1877 р. С.С. Гогоцький працював також у спеціальному видавничому комітеті «Університетских Известий», який складався з членів Ради Університету Св. Володимира М.Ю. Ващенко-Захарченка, М.К. Ренненкампа та ін. [29, арк. 139].

Протягом 1878–1886 років він – засновник, голова педагогічної ради (до 1881 р.) та викладач педагогіки і психології на Київських вищих жіночих курсах (КВЖК). Участь С.С. Гогоцького у реалізації цього масштабного проекту стала одним із головних напрямів його освітньо-благодійницької діяльності, що засвідчується, зокрема, авторською промовою на відкритті КВЖК «Про вищу освіту стосовно жінки» (1878) та тим фактом, що із січневого номера «Університетских Известий» (1878) було розпочато друк лекцій С.С. Гогоцького, прочитаних ним на Вищих жіночих курсах, під назвою «Короткий огляд педагогіки або науки виховної освіти» [11]. Крім С.С. Гогоцького, у 1878–1879 н.р. лекційні курси тут читали професори: «...В.Антонович (російську історію), М.Ващенко-Захарченко (геометрію і алгебру), В. Іконніков (російську історіографію), О.Шкляревський (гігієну), М.Шиллер (фізику), М.Лучицький (загальну історію), П.Алексєєв (хімію)» [12, с. 44–46; 13, с. 124]. До роботи на курсах були залучені також члени сімей викладачів і працівників університету, родичі деяких урядовців, зокрема Євдокія і Катерина Гогоцькі, Анна Іконнікова, Людмила Міщенко, Варвара Антонович та ін.

На особливу увагу серед навчально-методичних напрацювань цього періоду заслуговує авторська навчальна програма С.С. Гогоцького з психології, де інтегрувалися психологічні й педагогічні знання. Вперше надрукована в «Університетских

Известиях» (1879), вона широко використовувалася в навчальному процесі більшості імператорських університетів упродовж наступних одинадцяти років. Цей період відомий також фактами опонування С.С. Гогоцьким дисертацій колег, що засвідчує неабиякий авторитет ученого. Наприклад, у 1880 р. він виступав опонентом на захистах магістерських дисертацій приват-доцента Університету Св. Володимира А.А. Козлова «Метод і напрями філософії Платона» [17, с. 2] та кандидата Санкт-Петербурзького університету М.Я. Грота [18, с. 1], а в 1882 р. і його докторської дисертації «До питання про реформу логіки» [19, с. 1].

Науково-викладацька діяльність вченого завершилася наприкінці 1885–1886 н.р. у зв'язку з погіршенням стану здоров'я. 20 липня 1887 р. на честь успішної 50-річної науково-педагогічної діяльності рішенням Академічного правління С.С. Гогоцький був обраний почесним членом КДА [30, арк. 3]. Помер 29 червня 1889 р. у с. Некрашах поблизу Києва, похований на території Києво-Видубицького Свято-Михайлівського монастиря [20, с. 45].

Узагальнена в статті інформація дозволяє представити науково-педагогічну концепцію С.С. Гогоцького в єдності трьох основних складових: *методологічної* (спроба визначення категоріального апарату педагогіки, ідея єдності теорії і практики в навчальному процесі, дотримання православних виховних традицій, базування виховання на релігійно-гуманістичних принципах, підтримка ідеї формування всебічно розвиненої особистості, основоположної ролі наставника-вихователя, домінування релігійно-морального, розумового, фізичного й естетичного виховних напрямів тощо), *теоретичної* (розроблення змісту навчальних дисциплін: «Наука виховної освіти», «Дидактика і прикладна педагогіка», «Історія виховання») і *методичної* (технологія викладання педагогічних дисциплін – лекційних курсів, семінарських, практичних занять, організації і проведення педагогічної практики) [21; 22]. Актуалізації в умовах сучасного вищого навчального закладу заслуговують такі його педагогічні ідеї: розвитку природних здібностей, творчого потенціалу, самореалізації особистості; виховання на православних традиціях за переважання розумового і морального напрямів; дотримання принципу єдності навчання і виховання; підтримки процесу самовдосконалення особистості тощо і *науково-викладацький досвід*: обґрунтування теоретичної педагогічної підготовки на основі трьох основних складових: «Наука виховної освіти», «Дидактика і прикладна педагогіка», «Історія виховання» (на той час вони викладалися як окремі навчальні дисципліни з тенденцією до взаємоузгодження змісту); інтеграція філософських, психологічних і педагогічних знань у змісті педагогічних дисциплін, доведення їх ключового значення у професійно-педагогічній підготовці майбутніх учителів; прагнення до структуризованого єдиного навчального курсу «Педагогіка» та ін.

Література

1. *Гогоцький С.С.* Введение в педагогику / С.С. Гогоцький // Журнал Министерства народного просвещения. – 1855. – С. 1–40.
2. *Гогоцький С.С.* О развитии познавательных способностей в педагогическом отношении / С.С. Гогоцький // Журнал Министерства народного просвещения. – 1857. – 57 с.
3. *Гогоцький С.С.* Философский лексикон: в 4 т., 5 кн. / С.С. Гогоцький. – К., 1857. – Т. 1. – 579 с.
4. *Гогоцький С.С.* Голос из Южно-Западной Руси / С.С. Гогоцький // Русское слово. – 1859. – С. 19–28.
5. *Гогоцький С.С.* Заметки киевского жителя / С.С. Гогоцький // Русское Слово. – 1859. – С. 56–68.
6. *Гогоцький С.С.* Современность / С.С. Гогоцький // Труды Киевской духовной академии. – 1860. – С. 47–73.
7. *Гогоцький С.С.* Философский лексикон: в 4 т., 5 кн. / С.С. Гогоцький. – К., 1861. – Т. 2. – 841 с.
8. *Гогоцький С.С.* Философский лексикон: в 4 т., 5 кн. / С.С. Гогоцький. – К., 1866. – Т. 3. – 639 с.
9. *Гогоцький С.С.* Философский лексикон: в 4 т., 5 кн. / С.С. Гогоцький. – К., 1872. – Т. 4. – Вып. 1-й. – 432 с.
10. *Гогоцький С.С.* Философский лексикон: в 4 т., 5 кн. / С.С. Гогоцький. – К., 1873. – Т. 4. – Вып. 2-й. – 325 с.
11. *Гогоцький С.С.* Краткое обозрение педагогики или науки воспитательного образования / С.С. Гогоцький. – К., 1879. – 111 с.
12. *Дем'яненко Н.М.* Київські вищі жіночі педагогічні курси (1878–1920 рр.) / Н.М. Дем'яненко // Початкова школа. – 1998. – №2. – С. 44–46.
13. *Дем'яненко Н.М.* Загальнопедагогічна підготовка вчителя в Україні (XIX – перша третина XX ст.): монографія / Н.М. Дем'яненко. – К.: ІЗМН, 1998. – 328 с.
14. *Дем'яненко Н.* Персоналії в історії становлення професійно-педагогічної підготовки Київського класичного університету / Н.Дем'яненко // Рідна школа. – 2003. – №7. – С. 53–56.
15. *Дем'яненко Н.* Традиції класичної освіти майбутніх педагогів / Н.Дем'яненко // Рідна школа. – 2002. – №1. – С. 71–73.
16. *Киевлянинь.* – 1868. – № 30. – С. 120.
17. *Киевлянинь.* – 1880. – № 78. – С. 2.
18. *Киевлянинь.* – 1881. – № 78. – С. 1.
19. *Киевлянинь.* – 1882. – № 275. – С. 1.
20. *Мозгова Н.Г.* Київська духовна академія. 1819–1920: філософський спадок / Н.Г. Мозгова. – К.: Книга, 2004. – 320 с.
21. *Нестреляй А.М.* Роль С.С. Гогоцького (1813–1889) у становленні педагогіки як навчальної дисципліни в Університеті Св. Володимира / А.М. Нестреляй // Історико-педагогічні студії: Наук. часопис. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – Вип. 1. – С. 58–61.
22. *Нестреляй А.М.* Науково-педагогічна спадщина Сильвестра Гогоцького (1837–1886 рр.) / А.М. Нестреляй // Вища школа. – К.: НУКМА, 2008. – №4. – С. 75–85.
23. *Поспехов Д.* Пятидесятилетие ученой деятельности бывшего профессора Киевской духовной академии С.С. Гогоцкого / Д.Поспехов // Труды КДА. – К., 1887. – №12. – С. 660.
24. *Ткачук М.І.* З історії академічної філософії в Україні. Університет святого Володимира / М.І. Ткачук // Філософська думка. – 1999. – №1–2. – С. 213–242.

25. *Университетские Известия*. – 1862. – №9. – С. 44.
26. *Дело о награждении* чиновников Киевского учебного округа знаками отличия беспорочной службы, 1853–1855 гг. – ЦДІА України, ф. 707, оп. 19, спр. 433.
27. *О вознаграждении* Доцента Университета Св. Владимира Гогоцкого за чтение лекций Истории Новой Философии, 8 августа 1850 г. – 20 сентября 1850 г. – ЦДІА України, ф. 707, оп. 16, спр. 494.
28. *Дело с ведомостями* о переменах, происшедших по службе чиновников Киевского учебного округа и лиц, не имеющих чина. – 28 января 1854 г. – 26 января 1855 г. – ЦДІА України, ф. 707, оп. 20, спр. 41.
29. *Сведения о службе* и научной деятельности ординарного профессора Киевского университета Гогоцкого. – 1872 г. – ЦДІА України, ф. 707, оп. 38, спр. 9.
30. *Об избрании* в почетные члены Академии Высокопосвященных архиепископов С.Кишиневского и Никанора Херсонского и заслуженного профессора Киевского Университета Сильвестра Гогоцкого. – 1887 г. – ЦДІА України, ф. 711, оп. 3, спр. 1805.

Анонси

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО

Становлення педагогіки в навчальному процесі університету України XIX ст. Роль особистості. С.С. Гогоцький (1813–1889)

У статті проаналізовано науково-викладацьку, управлінську та освітньо-благодійницьку діяльність С.С. Гогоцького, визначено його роль у становленні кафедри педагогіки в Університеті Св. Володимира, розробленні й викладанні педагогічних навчальних дисциплін, формуванні категоріального апарату педагогіки. Розкрито науково-педагогічну концепцію вченого, актуалізовано педагогічні ідеї та викладацький досвід.

Ключові слова: *персоніфікований підхід, особистість С.С. Гогоцького, Університет Св. Володимира,*

педагогіка, кафедра педагогіки, науково-педагогічна концепція, викладацький досвід.

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО

Становление педагогики в учебном процессе университета Украины XIX в. Роль личности. С.С. Гогоцкий (1813–1889)

В статье проанализированы научно-преподавательская, управленческая и образовательно-благотворительная деятельность С.С. Гогоцкого, определена его роль в становлении кафедры педагогики в Университете Св. Владимира, разработке и преподавании педагогических учебных дисциплин, формировании категориального аппарата педагогики. Раскрыта научно-педагогическая концепция учёного, актуализированы педагогические идеи и преподавательский опыт.

Ключевые слова: *персонифицированный подход, личность С.С. Гогоцкого, Университет Св. Владимира, педагогика, кафедра педагогики, научно-педагогическая концепция, преподавательский опыт.*

Nataliya DEMIANENKO

S.S. Gogockij's personality (1813–1889) in the context of higher education development in Ukraine of XIX-th century

Has been analysed the educational-charity activities of S.S. Gogockij; defined his role in the formation of the pedagogical department of St.Vladimir's University, in the development and teaching of the pedagogical courses; the improvement of conceptual-categorical apparatus of the pedagogic science. Has been opened scientific-pedagogical conception of the scholar; updated the pedagogical ideas and teacher's experience.

Keywords: *personal approach, Gogockij's personality, St. Vladimir's University, pedagogic science, department of pedagogic science, scientific-pedagogical conception, teacher's experience.*

Тадеуш Александер – гість Інституту професійно-технічної освіти

4 листопада Інститут професійно-технічної освіти НАПН України відвідав Тадеуш Александер – професор Краківської академії імені Анджея Монджевського (відділ психології і наук гуманістичних), який прибув до України для участі в міжнародному форумі «Європейський Союз – Україна: освіта дорослих» (4–6 листопада) у Національній академії педагогічних наук України. Професор ознайомився з науковими здобутками лабораторій Інституту, зустрівся зі співробітниками. Під час короткої дискусії були розглянуті питання особливостей професійно-технічної освіти, профільної середньої освіти у Польщі та Україні та окреслено шляхи можливого співробітництва.

За інф. прес-служби НАПН України